श्माभिरद्य वै। तस्मात् प्रजा वः खगमाः सर्व्वेषां न भविष्यति। पावकस्तु न तत्रासीच्छापकाले भृगूद्वह!। दे देवाव्यास्तथा शापादनपत्यास्तथाऽभवन्। रुद्रस्तु तेजोऽप्रतिम धारयामास वै तदा। प्रस्कन्नन्तु ततस्तस्मात् किञ्चित्तत्रापतद्भुवि। उत्पपात तदा वह्नौ ववृधे चाद्भुतोपमम्। तेजस्तेजसि संपृक्तमात्मयोनित्वमागतम्"। इत्युपक्रम्य तारकासुरेण बाधितानां देवानां ब्रह्मसमीपे वरप्रार्थनादिकमुक्तं यथा

"देवा ऊचुः। असुरस्तारको नाम त्वया दत्तोवरः प्रभो!। सुरानृषींश्च क्लिश्नाति बधस्तस्य विधीयताम्। तस्माद्भयं समुत्पन्नमस्माकं वै पितामह!। परित्रायस्व नो देव! न ह्यन्या गतिरस्ति नः। ब्रह्मोवाच। समोऽहं सर्व्वभूतानामधर्म्मं नेह रोचये। हन्यतां तारकः क्षिप्रं सुरर्षिगणबाधिता। वेदा धर्म्माश्च नोच्छेद गच्छेयुः सुरसत्तमाः!। विहितं पूर्व्वमेवात्र मया वै व्येतु वो ज्वरः। देवा ऊचुः। वरदानाद्भगवतो दैतेयोबलगर्व्वितः। देवैर्न शक्यते हन्तुं स कथं प्रशमं व्रजेत्। स हि नैव स्म देवानां न सुराणां न रक्षसाम्। बध्यः स्यामिति जग्राह वरं त्वत्तः पितामह!। देवाश्च शप्ता रुद्राण्या प्रजोच्छेदे पुरा कृते। न भविष्यति वोऽपत्यमिति सर्व्वे जगत्पते!। ब्रह्मोवाच। हुताशनो न तत्रासीच्छापकाले सुरोत्तमाः!। स उत्पादयिताऽपत्य बधाय त्रिदशद्विषाम्। तद्वै सर्व्वानतिक्रम्य देवदानवराक्षसान्। मनुष्यानथ गन्धर्व्वान्नागानथ च पक्षिणः। अस्त्रेणामोघपातेन शक्त्या तं घातयिष्यति। यतो वो भयमुत्पन्नं ये चान्ये सुरशत्रवः। सनातनो हि संकल्पः काम इत्यभिधीयते। रुद्रस्य रेतः प्रस्कन्नमग्नौ निपतितञ्च यत्। तत्तेजोऽग्निर्म्महद्भूतं द्वितीयमिव पावकम्। बधार्थं देवशत्रूणां गङ्गायां जनयिष्यति। स तु नावाप तं शापं नष्टः स हुतभुक् तदा। तस्माद्वो भयहृद्देवाः! समुत्पत्स्यति पावकिः। अन्विष्यतां वै ज्वलनस्तथा चाद्य नियुज्यताम्। तारकस्य बधोपायः कथितो वै मयाऽनघाः!। न हि तेजस्विनां शापास्तेजःसु प्रभवन्ति वै। बलान्यतिबलं प्राप्य दुर्ब्बलानि भवन्ति वै। हन्यादबध्यान् वरदानपि चैव तपस्विनः। सङ्कल्पाभिरुचिः कामः सनातनतमोऽभवत्। जगत्पतिरनिर्द्देश्यः सर्व्वगः सर्व्वभावनः। हृच्छयः सर्व्वभूतानां ज्येष्ठो रुद्रादपि प्रभुः। अन्विष्यतां स तु क्षिप्रं तेजोराशिर्हुताशनः। स वो मनोगतं कामं देवः सम्पादयिष्यति। एतद्वाक्यमुपश्रुत्य ततो देवा महात्मनः। जग्मुः संसिद्धसङ्कल्पाः पर्य्येषन्तो विभावसुम्। ततस्त्रैलोक्यमृषयो विचिन्वन्तः सुरैः सह। काङ्क्षन्तो दर्शनं वह्नेः सर्व्वे तद्गतमानसाः। परेण तपसा युक्ताः श्रीमन्तो लोकविश्रुताः। लोकानन्वचरन् सिद्धाः सर्व्व एव भृगूत्तम!। नष्टमात्मनि संलीनं नाधिजग्मुर्हुताशनम्। ततः सञ्जातसन्त्रासानग्नेर्द्दर्शनलालसान्। जलेचरः क्लान्तमनास्तेजसाऽग्नेः प्रदीपितः। उवाच देवान्मण्डूको रसातलतलोत्थितः" इत्युपक्रम्य ८५ अ० देवैरग्निसमागमे ततो देवैः प्रार्थितवरादिमुक्तं यथा।

"अग्निरुवाच। ब्रूत यद्भवतां कार्य्यं कर्त्ताऽस्मि तदहं सुराः!। भवतान्तु वियोज्योऽस्मि मा वोऽत्रास्ति विचारणा। देवा ऊचुः। असुरस्तारको नाम ब्रह्मणो वरदर्पितः। अस्मान् प्रबाधते वीर्य्याद्बधस्तस्य विधीयताम्। इमान् देवगणास्तात! प्रजापतिगणांस्तथा। ऋषींश्चापि महाभाग! परित्रायस्व पावक!। अपत्यं तेजसा युक्तं प्रवीरं जनय प्रभो!। यद्भयं नोऽसुरात्तस्मान्नाशयेद्धव्यवाहन!। शप्तानां नो महादेव्या नान्यदस्ति परायणम्। अन्यत्र भवतो वीर्य्यात्तस्मात्त्रायस्व नः प्रभो!। इत्युक्तः स तथेत्युक्त्वा भगवान् हव्यवाहनः। जगामाथ दुराधर्षो गङ्गां भागीरथीं प्रति। तया चाप्यभवन्मिश्रो गर्भञ्चास्या दधे तदा। ववृधे स तदा गर्भः कक्षे कृष्णगतिर्यथा। तेजसा तस्य देवस्य गङ्गा विह्वलचेतना। सन्तापमगमत्तीव्रं सा सोढुं न शशाक ह। आहिते ज्वलनेनाथ गर्भे तेजःसमन्विते। गङ्गायामसुरः कश्चिद्भैरवं नादमानदत्। अबुद्धिपतितेनाथ नादेन विपुलेन सा। वित्रस्तोद्भ्रान्तनयना गङ्गा विह्वललोचना। विसञ्ज्ञा नाशकद्गर्भं वोढुमात्मानमेव च। सा तु तेजःपरीताङ्गी कम्पयन्तीव जाह्नवी। उवाच ज्वलनं विप्र! तदा गर्भबलोद्धृता। न ते शक्ताऽस्मि भगवंस्तेजसोऽस्य विधारणे। विमूढाऽस्मि कृताऽनेन न मे स्वास्थ्यं यथा पुरा। विह्वला चास्मि भगवंश्चेतो नष्टञ्च मेऽनघ!। धारणे नास्य शक्ताऽहं गर्भस्य तपतां वर!। उत्स्रक्ष्येऽहमिमं दुःखान्न तु कामात् कथञ्चन। न तेजसोऽस्ति संस्पर्शो मम देव! विभावसो!। आपदर्थे हि सम्बन्धः सुसूक्ष्मोऽपि महाद्युते!। तदत्र गुणसम्पन्नमितरद्वा हुताशन!। त्वय्येव तदहं मन्ये धर्म्माधर्म्मौ च केवलौ। तामुवाच ततो वह्निर्धार्य्यतां धार्य्यतामिति। गर्भो मत्तेजसा युक्तो महागुणफलोदयः।